

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoP/6/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8316204901
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8316204901.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Viery Kandrikovej v právnej veci starostlivosti súdu o vo veci starostlivosti súdu o maloletú Q. C., A.. XX.X.XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, za účasti matky U. C., A.. XX.X.XXXX, W. H. XX, t.č. bytom H., O. XX, zast. JUDr. Mgr. Drahoslav Magdziak, advokát so sídlom Dlhý rad 16, 095 01 Bardejov a otca H. X., A.. XX.X.XXXX, W. F., U. XXXX/XX, o návrhu otca na zníženie výživného a úpravu styku s maloletou, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 4P/264/2016 - 157 zo dňa 26.10.2017 takto

rozhodol:

I. Mení sa rozsudok vo výroku, ktorým súd znížil výšku výživného na sumu 30 % zo sumy životného minima na nepľnoleté a nezaopatrené dieťa tak, že:

II. Mení sa rozsudok Okresného súdu Humenné č.k. 22C/94/2011-47 zo dňa 03.08.2011 vo výroku o výške výživného tak, že otec je p o v i n n ý prispievať na výživu maloletej Q. C., nar. XX.X.XXXX sumou 80 Eur mesačne, ktoré bude poukazovať k rukám matky, vždy do 15-tého dňa v mesiaci, počnúc dňom 20.05.2016 opakovane do budúcnosti.

III. Potvrdzuje sa rozsudok vo výroku, ktorým súd rozhodol, že otec je oprávnený stýkať sa s maloletou Q. každú prvú sobotu v kalendárnom mesiaci v čase od 14,00 hod. do 16,00 hod. za prítomnosti matky maloletej.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol, cit: „M e n í rozsudok Okresného súdu Humenné č.k. 22C 94/2011- 47 zo dňa 3.8.2011 vo výroku o výške výživného tak, že otec je p o v i n n ý prispievať na výživu maloletej Q. C., nar. XX.X.XXXX sumou vo výške 30 % zo sumy životného minima na nepľnoleté a nezaopatrené dieťa, podľa osobitných predpisov, a to od 20.5.2016 do budúcnosti.

Otec je o p r á v n e n ý stýkať sa s maloletou Q. každú prvú sobotu v kalendárnom mesiaci v čase od 14.00 hod. do 16.00 hod. za prítomnosti matky maloletej.

E. si maloletú vyzdvihne v čase určenom pre začiatok styku s maloletou v mieste bydliska maloletej, kde ju po uplynutí doby určenej na styk vráti.

Matka je povinná maloletú Q. na styk s otcom riadne pripraviť.

Návrh matky na zákaz styku otca s maloletou Q. z a m i e t a . . .

V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že otec maloletej má vážne psychické aj fyzické zdravotné problémy, lieči sa na psychiatrii, následkom čoho je ovplyvnená jeho schopnosť zamestnať sa už v čase začatia tohto konania, v dôsledku čoho je 60% invalid (odborný posudok o invalidite z

10.4.2017), k čomu sa neskôr pridružili vážne fyzické zdravotné problémy, ktoré má otec od dopravnej nehody z 8.5.2017. Má pritom 7 maloletých detí, ktoré je povinný vyživovať. Nemá prácu, nemôže vykonávať funkciu štatutárneho zástupcu obchodných spoločností do roku 2022, jeho samostatne zárobková činnosť skončila vyhlásením konkurzu, dôsledkom ktorého môže byť aj strata bývania. Maloletej už fakticky prispieva minimálnym výživným mesačne a vyššiu sumu si v súčasnosti nedokáže zarobiť ani iným spôsobom zaobstarať. Za takýchto okolností sa súdu jeho návrh na zníženie výživného javí ako dôvodný v celom rozsahu.

2. Proti tomuto rozsudku v časti zníženia výživného podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka. Poukázala na to, že otec sa vlastným pričinením dostal do nepriaznivej finančnej situácie. Podľa prepúšťacej správy zo dňa 5.6.2017 sa otec maloletej nachádzal v celkovo dobrom stave. Ďalej uviedla, že v prejednávanej veci nejde o trvalú zmenu pomerov. Namietala, že styk nie je vhodný ani pre jednu stranu. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil prípadne zmenil a návrh otca na zníženie výživného zamietol.

3. Otec ani kolízny opatrovník sa k odvolaniu nevyjadrili.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnutý rozsudok, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie matky je v časti dôvodné.

5. Pri rozhodovaní vo veciach maloletých detí je záujem dieťaťa na prvom mieste, dokonca možno uviesť, že prevyšuje vlastný záujem rodičov. Pri skúmaní majetkových pomerov povinného rodiča súd vychádza nielen z jeho skutočných zdokladovaných príjmov, ale prihliada aj na jeho schopnosti a možnosti zabezpečiť si taký príjem, z ktorého by mohol plniť vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom v takej výške, ktorá čo možno najviac zodpovedá ich potrebám.

6. Civilný mimosporový poriadok výslovne umožňuje zmenu rozsudku o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých, ak sa zmenili pomery. Ide o zásadu „rebus sic stantibus“. Rozsudky o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Aby súd teda mohol vo veci výživného rozhodnúť inak, nevyhnutnou podmienkou je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadať ku všetkým skutočnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, avšak len vtedy môžu byť dôvodom pre zmenu o vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Právne relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zníženie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvale, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

7. V prejednávanej veci k zmene pomerov na strane povinného rodiča nepochybne došlo, keď na otca maloletej bol v roku 2013 vyhlásený konkurz a v roku 2016 bol odsúdený za trestný čin neodvedenia dane a poisťného a podvod.

Z lustrácie v Obchodnom vestníku odvolací súd zistil, že ku dňu 9.8.2013 boli do konkurzu vyhláseného na otca maloletej prihlásené pohľadávky spolu vo výške 555 734,58 eur.

8. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že v období od augusta 2015 do júna 2016 bolo otcovi maloletej vyplácané nemocenské vo výške cca 320 eur mesačne (č.l. 37). Rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 2.8.2017 bol otcovi zvýšený invalidný dôchodok na 270,10 eur mesačne (č.l. 142).

9. Otec prestal pracovať približne niekedy v rokoch 2014 - 2015 (č.l.54).

10. V zmysle Odborného posudku o invalidite zo dňa 10.4.2017 (č.l.141) otec má 60 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Môže vykonávať len práce bez nadmernej psychickej záťaž, nadmerných stresov, bez časovej tiesne a prácu, kde sa nevyžaduje plná zraková ostrosť.

11. Otec je spoločníkom a konateľom v troch spoločnostiach: X. P., X. Vzhľadom na to, že mu bol uložený zákaz činnosti vykonávať funkciu štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti, funkciu

konateľa nevykonáva. Niekedy používa firemné peniaze (č.l.69 rub), keďže v minulosti požičal peniaze spoločnosti, berie to ako splátku. Spoločnosti nefungujú, podáva nulové daňové priznania (č.l. 81).

12. Súd prvej inštancie správne uviedol, že otec maloletej nemá prácu, nemôže vykonávať funkciu štatutárneho zástupcu obchodných spoločností do roku 2022, jeho samostatne zárobková činnosť skončila vyhlásením konkurzu. V tejto súvislosti je však potrebné vziať do úvahy, že do tejto nepriaznivej finančnej situácie sa otec dostal najmä v dôsledku ním spáchanej trestnej činnosti.

Pre komplexnosť posúdenia majetkových pomerov povinného sú predmetom dokazovania aj pasíva. Aj tu treba vychádzať z priority vyživovacej povinnosti a posudzovať ich z hľadiska potenciality. Aplikácia prax požaduje neprihliadať na dlhy vzniknuté z trestnej činnosti, prípadne z nečestného konania, ktorého dôsledky by sa nemali prenášať na dieťa.

V prejednávanej veci značná časť dlhov vznikla v dôsledku trestnej činnosti otca maloletej. Rovnako jeho trestná činnosť je dôvodom toho, že do roku 2022 nemôže mať príjem za výkon funkcie štatutárneho orgánu, čo nemožno pripočítať na ťarchu maloletej znížením výživného na zákonné minimum.

13. Na druhej strane, v porovnaní s časom poslednej úpravy výživného, otcovi poklesli možnosti zamestnať sa, a to z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu. Aj tu však treba brať zreteľ na to, že možnosti jeho pracovného uplatnenia sú obmedzené, nie úplne vylúčené. Preto podľa názoru odvolacieho súdu nie sú dané dôvody na zníženie výživného na zákonné minimum.

14. Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“) v ustanovení § 75 ods. 1 vymedzuje kritériá, ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené potreby. Na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami.

15. Kritériami určovania rozsahu výživného sú popri odôvodnených potrebách dieťaťa aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov, ktoré však vždy limitujú uspokojovanie odôvodnených potrieb dieťaťa. Pri určovaní konkrétneho rozsahu výživného je potrebné vychádzať predovšetkým z toho, aká peňažná suma mesačne je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb dieťaťa, pričom medzi tieto potreby patria výživa vo vlastnom zmysle slova, hmotné potreby, ako je šatstvo, bielizeň, nájomné za byt, ako aj potreby súvisiace s rozširovaním a prehĺbovaním vzdelania dieťaťa, rozvojom jeho záujmov, prípravy na budúce povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby, t.j. všetky nevyhnutné potreby, ktoré vyžaduje život kultúrneho človeka v súčasnosti. Miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku dieťaťa a jeho zdravotného stavu, pričom ak to možnosti a schopnosti rodičov dovoľujú, má výživné zabezpečovať primeraný podiel na výhodách, ktoré dovoľujú možnosti rodičov. Od poslednej úpravy výživného prešlo 7 rokov, v čase poslednej úpravy nemala maloletá ani pol roka, teraz má 7 rokov, chodí do školy, navštevuje záujmové krúžky a základnú umeleckú školu (č.l. 153 rub). Náklady na maloletú vzrástli v súvislosti s jej prirodzeným rastom a vývinom.

16. Obligatórnym zákonným hľadiskom je osobný výkon starostlivosti o dieťa. Uvedené konanie sa v zmysle predmetného ustanovenia chápe ako určitá hodnota, ktorá sa pri určovaní výživného nemôže nebrať do úvahy. Hoci zákon používa termín "prihliada sa", osobnú starostlivosť nepochybne kladie na roveň finančnému zabezpečeniu výživy. Miera, v akej treba prihliadať na osobnú starostlivosť o dieťa v rámci plnenia vyživovacej povinnosti, sa mení podľa veku dieťaťa, resp. jeho zdravotného stavu.

O maloletú od jej narodenia sa osobne stará a vychováva ju jej matka, okrem toho jej zabezpečuje bývanie, stravu, ošatenie a pod. matka teda svoju vyživovaciu povinnosť plní tak osobnou starostlivosťou, ako aj finančným zabezpečením potrieb maloletej.

17. Zákon zakotvuje prioritu výživného v rámci komplexu výdavkov povinného rodiča. Priorita vyživovacej povinnosti rodiča je daná záujmom dieťaťa chráneným príslušnými medzinárodnými dohovormi. V rámci preukazovania výdavkov povinného v konaní o určenie výživného súd posúdi charakter zistených výdavkov, t.j. či ich vo vzťahu k prednostnej vyživovacej povinnosti možno považovať za nevyhnutné.

Cieľom § 62 ods. 5 ZoR je zvyšovať plynule mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v dostatočnej miere na potreby dieťaťa. Každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa, až

následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojovanie svojich vlastných potrieb. To znamená, že rodič je povinný korigovať svoje potreby tak, aby mohol zabezpečiť svojmu dieťaťu, ku ktorému má zákonnú vyživovaciu povinnosť, výživné v čo najväčšom rozsahu. Otec maloletej má ďalších 6 detí, ktoré sú významovo rovnocenné vyživovacej povinnosti voči mal. Q., preto na tieto výdavky súd musí prihliadať.

18. Otec maloletej má príjem z invalidného dôchodku, je schopný, i keď obmedzene, uplatniť sa na trhu práce, a spoločnosť RS plus s.r.o. mu mesačne v priemere vypláca sumu 100 - 150 eur (č.l.69 rub). Všeobecne platí, že výživné by nemalo byť určené tak, aby viedlo k existenčným problémom povinného rodiča a jeho snahe z tohto dôvodu sa vyhnúť plneniu tejto povinnosti. Vzhľadom na uvedené má odvolací súd za to, že zmena pomerov, ku ktorej došlo od poslednej úpravy výživného sice odôvodňuje zníženie výživného, avšak nie až na zákonné minimum.

19. Za takéhoto stavu odvolací súd podľa § 388 Civilného sporového poriadku rozsudok v napadnutej časti zmenil tak, že znížil výživné zo strany otca na sumu 80 Eur mesačne. Základom pre prípadný nútený výkon rozhodnutia (exekúcie) je skutočný dlh na výživnom vychádzajúci z aritmetického prepočtu mesačného výživného a obdobia jeho neplatenia so zohľadnením vykonaných úhrad.

20. Matka napadla odvolaním aj výrok o úprave styku. Dieťa má právo poznať svojich rodičov a udržiavať s nimi kontakt, rovnako ako rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti, má právo sa s dieťaťom stykať. Nie je to však jeho povinnosťou, preto ak otec nebude javiť záujem o styk, tento sa nemusí uskutočniť. Styk v rozsahu 2 hodiny mesačne za prítomnosti matky tak, ako ho upravil súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu nenaruší denný režim ani potreby maloletej. Matka síce uvádza, že po vzájomnej dohode otcovi styk umožní, no z hľadiska právnej istoty a usporiadania vzťahov je dôvodné tento upraviť rozhodnutím súdu.

21. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s ust. § 396 ods. 2 CSP tak, že žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).